



Informativni bilten za radnike i partnere FCL

## Poštovane radnice i radnici, drage kolege,

**A**mbijent poslovanja u Bosni i Hercegovini je daleko od pozitivnog. Ipak, sopstvenim zalaganjem, korištenjem dosadašnjih iskustava, ali i brzim i adekvatnim uključivanjem novih uposlenika u posao, u prvih šest mjeseci ove poslovne godine smo ostvarili zadovoljavajuće rezultate poslovanja.

Naš cilj je, poboljšati postignute rezultate do kraja godine, pri čemu posebnu pažnju moramo usmjeriti ka obezbjeđenju kontinuiteta procesa proizvodnje. Neophodna je posvećenost i budnost svih involviranih u ovaj proces, jer svaki neplanski zastoj značajno narušava pozitivno poslovanje.

Uz zahvalnost za vaš angažman u ostvarenju postavljenih planskih zadataka, želimo vam uspješno i ugodno ljetno.

Uprava FCL

## SADRŽAJ

- ◆ **Proizvodnja**
- ◆ **Mašinsko i građevinsko održavanje**
- ◆ **Tržiste**
- ◆ **Godišnjica privatizacije**
- ◆ **Rudnik krečnjaka Vijenac**
- ◆ **Ljudski resursi**
- ◆ **Personalne promjene**
- ◆ **Edukacije**
- ◆ **Cementarijada 2016**
- ◆ **Dan otvorenih vrata**
- ◆ **Saradnja sa Austrijskom ambasadom u BiH**



Fabrika cementa Lukavac  
Lukavačkih brigada bb  
75300 Lukavac  
Bosna i Hercegovina

Tel. 035 552 101  
fax: 035 552 143  
[info@fclukavac.ba](mailto:info@fclukavac.ba)  
[www.fclukavac.ba](http://www.fclukavac.ba)



Nakon zimske pauze i remonta, koji je trajao više od tri mjeseca, proizvodnja klinkera je uspješno pokrenuta u drugoj polovini marta. Nastavljen je trend proizvodnje veoma kvalitetnog klinkera uz korištenje alternativnih goriva. Izvršena je rekonstrukcija sistema za izuzimanje bypass prašine, kako bi se uticaj hlorida na opremu sveo na minimum. Uspješno je izvršena zamjena zubnog vijenca na mlinu cementa 2.

Završena je izgradnja vanjskog skladišta alternativnih goriva, čime se kapacitet skladišnog prostora povećao za dodatnih 4.000 m<sup>3</sup>. Uskoro počinje izgradnja i nove hale za skladištenje alternativnih goriva. Pokrenut je niz investicija koje imaju akcenat na energetskoj efikasnosti i ekologiji. Do kraja godine planirana je ugradnja SNCR sistema za redukciju NOx-a. Plan za narednu godinu predviđa i rekonstrukciju hladnjaka klinkera, predkalcinatora, TAD-a, a sve sa ciljem efikasnijeg korištenja alternativnih goriva i podizanja kapaciteta proizvodnih pogona. Vrši se ugradnja ekspertnog sistema na mlinu cementa 2, koji će doprinijeti povećanju efikasnosti mlina i povećanju stabilnosti kvaliteta proizvoda.

Obzirom da postojeća Okolinska dozvola važi do maja 2017. godine, u saradnji sa kompanijom Dvokut smo započeli aktivnosti na izradi novog Plana aktivnosti za period 2017-2022.

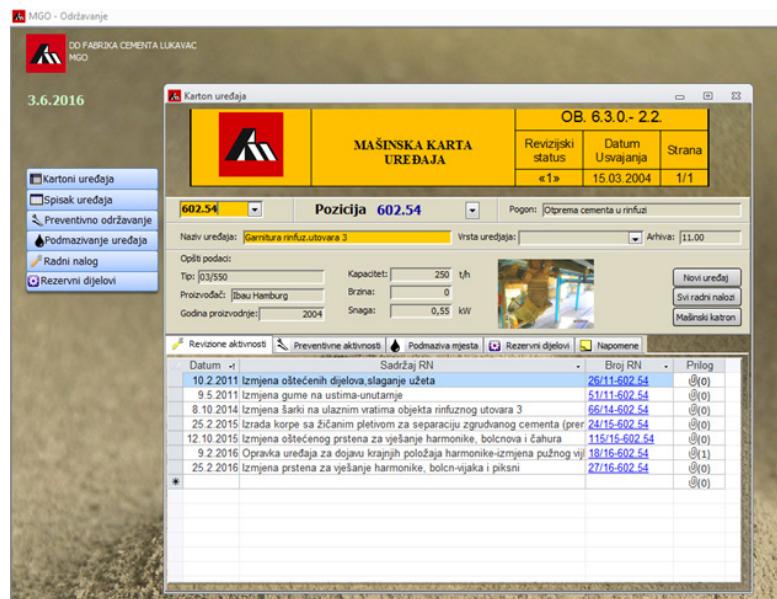


	Proizvodnja klinkera	Proizvodnja cementa
Ostvareno (t)	106.586	149.564
Planirano (t)	124.160	149.100
Ostvarenje plana %	85,85	100,31

Ostvarena proizvodnja klinkera i cementa u periodu 01-05/2016.

## Sveobuhvatna evidencija aktivnosti uz pomoć samostalno kreirane baze podataka

**P**laniranje i praćenje mašinskog održavanja uređaja se vrši putem baze podataka, koja je razvijena u našoj službi. Ovom evidencijom pratimo aktivnosti od planiranja do realizacije radnih naloga preventivnog i tekućeg održavanja, kao i troškove održavanja, mjesecne i godišnje izvještaje, te rezervne dijelove. Ovakvim načinom rada, omogućen je jednostavan i brz uvid, te kontinuitet u praćenju svih aktivnosti, koje su vršene na nekom uređaju u dužem vremenskom periodu, čime se stvaraju uslovi za dublju analizu procesa održavanja.



## Remontne aktivnosti

**N**a osnovu dosadašnjih iskustava u radu uz korištenje alternativnih goriva na izmjenjivaču topote, služba MGO se oprijedijelila da izvrši određene modifikacije na postojećoj opremi.

Obzirom da je uočeno i povećano trošenje uronjene cijevi, izvršena je modifikacija rješenja. Izmjenama smo postigli dobre rezultate, a stanje ovog dijela pogona ćemo nastaviti pratiti.

Pored ove modifikacije, već ranije su poduzete mjere na vatrostalnom materijalu u ciklonu C5, a u pripremi su rješenja i za ostala kritična mesta.



Uronjena cijev C4-novi dizajn

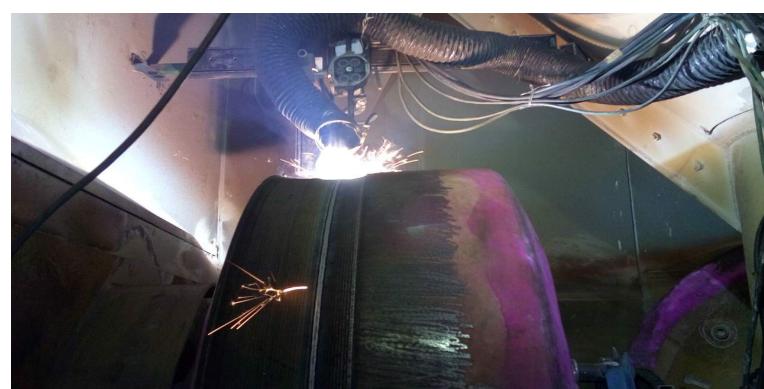
Nakon puštanja u rad vertikalnog mlina sirovine 2, praćen je njegov rad, a posebna pažnja je posvećena stanju točkova i staze za mljevenje. Vrijednosti mjerena iz prošle godine su iziskivali poduzimanja određenih koraka – kupovinu novih točkova i staze za mljevenje ili njihova reparacija.

Nakon detaljne analize, obuhvatajući sve faktore, koji su relevantni za pravilnost odluke, odlučili smo se za reparaciju.

Navarivanje točkova i staze mljevenja je 60% jeftinije rješenje od nabavke novih, a vijeme eksplotacije je dva puta duže od trošenja novih dijelova.



Uronjena cijev C4- Stari KHD dizajn



Navarivanje-mlin sirovine



## Kretanja na BiH tržištu u prvom dijelu 2016. godine

U periodu od prvih pet mjeseci 2016. godine, ustanovljen je rast tržišta cementa od oko 12% u poređenju sa istim periodom prošle godine. Međutim, ovaj rast nije rezultat aktiviranja građevinskog sektora u zemlji, nego se može smatrati posljedicom lošeg početka prošlogodišnje građevinske sezone, koja se uzima kao osnova za poređenje.

U 2016. godini uvoz cementa u našu zemlju je smanjen za oko 13%, čime je prošlogodišnja stopa od 39% trenutno pala na nivo od 35% tržišta. Ovaj procenat i dalje predstavlja ograničavajući faktor za domaću proizvodnju, koja angažuje tek polovinu svojih kapaciteta. Udio u prodaji cementa domaćih proizvođača zabilježio je rast od 32% u odnosu na volumen prodaje iz 2015. U želji da optimizira proizvodnju cementare u Kaknju, Heidelberg grupacija je odlučila da sa BiH tržišta povuče mađarski cement, koji pripada istoj grupaciji. Kontinuirani pad tržišta u Hrvatskoj, praćen nedostatkom značajnijih projekata, prema našem tržištu tjera hrvatske proizvođače, koji pod svaku cijenu nastoje preuzeti značajan dio kupaca. Sve ovo ukazuje da ambijent u kojem poslujemo, zahtjeva maksimalnu pažnju i napor kako bismo ostvarili zadate ciljeve poslovanja.

U drugom dijelu 2016. godine očekuje se zamah u realizaciji novih dionica koridora 5C, poput dionice Počitelj-Međugorje, koja uključuje izgradnju najdužeg mosta u FBiH, te nastavak izgradnje autoputa od Zenice prema Žepcu i Doboju. Tu je

i završetak autoputa Mahovljani, kao i petlja Doboj u RS-u. Svakako treba spomenuti izgrdanju hidrocentrale Vranduk, te najavljene investicije u energetskom i turističkom sektoru.



## Jubilej Fabrike cementa Lukavac - „15 godina od privatizacije“

**K**ao da je jučer osvanula vijest o privatizaciji i dolasku Asamera kao novog vlasnika lukavačke fabrike cementa. Ipak, od potpisivanja Ugovora o privatizaciji Fabrike cementa Lukavac u oktobru 2001. godine, prošlo je već 15 godina! Od tog dana, priča naše fabrike ide samo uzlaznom putanjom.

U ovom periodu, novi vlasnici, rukovodstvo i radnici, vrijedno su zasukali rukave i investicijama od preko 200 miliona KM, u srcu Bosne i Hercegovine izgradili jednu istinsku evropsku fabriku. Ulaganja su prepoznata na pravi način, pa je tako u 2008. godini Asameru dodijeljeno priznanje najvećeg “green field” investitora u BiH. Naredni značajan događaj slijedi već u 2012. godini, kada od Federalnog ministarstva okoliša i turizma kao prva fabrika u državi dobijamo dozvolu za korištenje alternativnih goriva. Investiranjem novih 20 miliona KM, usmjerenih ka unaprjeđenju proizvodnog procesa, podizanju kvalitete proizvoda i radne snage, te otvaranjem vlastitih pogona za proizvodnju betona, Asamer ukazuje na ozbiljnu namjeru da naša fabrika bude u korak sa svjetskim trendovima cementne industrije. Kao zahvalnost vlasniku za uspješnu realizaciju prekretnica u razvoju fabrike, Uprava FCL-a je 27.05.2016. godine u povodu Dana fabrike, otvorila manifestaciju „15 godina čvrste veze“. Prezentaciju dosadašnjih postignuća svojim prisustvom uveličali su brojni poslovni partneri i politički predstavnici Kantona i Federacije. Ovaj skup bio je uvod u niz aktivnosti, koje će dodatno učvrstiti pozitivan imidž Fabrike cementa Lukavac, čiji su temelji poslovanja društveno odgovorno djelovanje, skladan suživot sa lokalnom zajednicom, poslovna stabilnost, kvalitet proizvoda i briga za okoliš.



Klaus Födinger, predsjednik Uprave ABAG-a prilikom davanja izjave za medije



Direktor za alternativna goriva u FCL, Benko Fatušić



Generalni direktor FCL, Izet Imamović, Federalna ministrica okoliša i turizma, Edita Đapo i Premijer TK, Bego Gutić u obilasku centralne komande

## Rudnik krečnjaka Vjenac

Kantonalno Ministarstvo za rудarstvo, industriju i energetiku dodijelilo je Rudniku krečnjaka Vjenac upotrebnu dozvolu za objekat prikupljanja, odvodnjavanja i prečišćavanja sanitarnih otpadnih voda, što je bio jedan od najbitnijih uslova za produženje vodne dozvole.

Povećanje kapaciteta proizvodnje od čak 30% omogućeno je nabavkom novog kamiona - četveroosovinca (MERCEDES Actros MP3 4141K), kao i novog hidrauličnog bagera (HIDROMEK HMK370LC HD).

Istovremeno, demontirana je i isječena stara, havarисана konusna drobilica, čiji je početak radnog vijeka zabilježen za vrijeme pokretanja kamenoloma davne 1953. godine.

Proizvodnja se sada vrši sa novom čeljusnom drobilicom većeg kapaciteta, koja je nabavljena i montirana u prošloj godini.



Novi bager HIDROMEK



Novi kamion Mercedes



Demontaža stare drobilice



Sječa šume za novu trasu puta

## Uvođenje novih zaposlenika u kompaniju i posao

Program uvođenja novih zaposlenika u kompaniju i posao, jedna je od izuzetno važnih funkcija upravljanja ljudskim resursima i dio je procesa zapošljavanja. Način na koji način se novi uposlenici uvode u posao predstavlja odraz naše organizacijske kulture, ali i mnogo više od toga. Prvi dan i mjeseci provedeni u novoj organizaciji, značajno definiraju dalji rad novozaposlenog i, u konačnici, utiču na stepen fluktuacije zaposlenih.

Dovoljno je zapitati se da li se sjećamo svog prvog radnog dana, kako smo dočekani i što je još bitnije kako smo uvedeni u posao? Svrha kvalitetnog programa uvođenja novozaposlenih u kompaniju može se definirati u nekoliko ključnih tačaka:

**Smanjuje troškove.** Bez praznog prostora za samosnalaženje, novi zaposlenik dobija „gorivo“ da ubrza proces prilagodbe.

**Smanjuje osjećaj tjeskobne, stresa ili čak straha**, koji se kod svake osobe javlja u novoj sredini. Novi zaposlenik dobija pozitivne povratne informacije i kvalitetnu, strukturiranu bazu za dalji rad.

**Štedi vrijeme rukovodioca i kolega.** Dobro osmišljen inicijalni program smanjuje mogućnost i potrebu za naknadnim angažovanjem rukovodilaca, mentora ili kolega u radu i „učenju posla“ novog zaposlenika.

**Pomaže u kreiranju realnih očekivanja novozaposlenog.** Neizmjerno je važno da novi zaposlenik dobije što prije i što više kvalitetnih pravih informacija o organizaciji, poslu i onome što se od njega очekuje.

Dobro planiran program uvođenja novih zaposlenika u kompaniju i posao rezultat je kvalitetne saradnje svih organizacijskih nivoa, od ljudskih resursa kao voditelja programa, do ostalih relevantnih službi sa kojima će novi zaposlenik, prema zahtjevima određenog radnog mesta, biti u direktnom ili indirektnom kontaktu.

Program skrojen individualno, za svakog novog zaposlenika, sastoji se iz nekoliko cjelina, definiranih po vremenu i prostoru, kao i osobama odgovornim za njihovo provođenje.

**Pripremni dio** prethodi dolasku novozaposlenog u organizaciju, te obuhvata imenovanje mentora, koji je prije svega odgovoran za pripremu, kasnije i implementaciju, stručnog dijela plana uvođenja u posao, kao i pripremu samog radnog mjeseta i radnog okruženja za novog zaposlenika.

kroz prezentaciju krovnih akata, pravila poslovnog ponašanja i obilazak kompanije, te predstavlja i upoznaje sa ostalim kolegama. Svaki novi zaposlenik obavezno prolazi kroz trening o sigurnosti na radu i dobija informacije vezane za politike i procedure pri korištenju IT opreme.

**Stručni dio**, uvođenje u posao, odvija se pod vodstvom mentora, najčešće direktnog nadređenog ili najbližeg saradnika. Zaposlenik prolazi kroz sve elemente svog posla i upoznaje sa procedurama, i dobija sve informacije i alate koji će mu biti neophodni u budućem radu. Kada se uspjašno završi ovaj dio programa uvođenja u kompaniju i posao, čija dužina ovisi o zahtjevima pojedinih pozicija, novi zaposlenik je pripremljen za samostalan rad i dalje preuzimanje radnih obaveza.

**U**FCL-u, program uvođenja novih zaposlenika radi se uz aktivan angažman i saradnju svih relevantnih službi, kokeginica i kolega, koji nesobično ulaze svoje vrijeme i znanje, cijeneći njegov značaj za našu kompaniju. Od početka prošle godine do danas kroz program je prošlo, ili još uvijek prolazi, 17 novih koleginica i kolega, a planirano je da ih do kraja godine bude još 5.

Novi zaposlenik posao može naučiti sam, kroz vlastito iskustvo, ali je vrlo vjerovatno da će tako načiniti mnogo pogrešaka i štete koja je nepotrebna i nerijetko ima visoku cijenu. Strukturiran i profesionalno vođen program nabolji je put uvođenja novih zaposlenika u kompaniju i posao. Na ovaj način gradi se pozitivan stav i konačno dobija kvalitetno pripremljen, motiviran i zadovolian zaposlenik.

NOVE KOLEGE U FCL TIMU

Od 23.5.2016, našem timu su se pridružila dvojica novih kolega, u službi Elektro-održavanja, na poziciji Električar. Nadamo se da će nove kolege dati kvalitetan doprinos radu i razvoju našeg tima, u čemu cemo im svrpužiti podršku.



Muminović Edvin,  
električar

Halilović Selmir,  
električar

Ovim putem želimo im iskrenu dobrodošlicu!

Obavieštenie zaposlenim o novim kolegama u timu ECI-a

## FCL PERSONALNE PROMJENE OD 1.1.2016. DO 30.06.2016.:

**Srdačnu dobrodošlicu želimo kolegama u FCL-u:**

- Nedim Salihović, inženjer u laboratoriji
  - Edvin Muminović, električar
  - Selimir Halilović, električar

**Sve najbolje i puno uspjeha u budućnosti želimo našim kolegama koji su otišli u penziju:**

- Marinko Tomic, terenski komercijalista za područje RS
  - Safeta Hrvatović, čistačica
  - Nusret Bektić, električar
  - Milica Salihović, referent za prodaju
  - Enes Mujkić, operator
  - Ekrem Kovačević, tehničar u mehaničkoj laboratoriji

Primjer ECL plana uvođenja u kompaniju i posao

**Opšti uvodni dio** odvija se prvog dana dolaska novog zaposlenika u organizaciju, i obuhvata predstavljanje organizacije, njene strukture, načina poslovanja i ključnih vrijednosti. Zaposlenik se upoznaje sa organizacijskim politikama i procedurama,

## REFRA-kolokvijum 2016

Četrnaesti po redu stručni skup u organizaciji firme Refratechnik, kojem je prisustvovala i delegacija iz FCL, održan je u periodu od 31.5. do 3.6. 2016. godine u Berlinu.

Uz moto "Energija – Inovacije – Izvedba" cementni stručnjaci iz cijelog svijeta još jednom su prezentovali prvakasnja predavanja o tehničkom razvoju u industriji cementa i vatrostalnog materijala. Na taj način, učesnici su imali izuzetnu priliku da steknu uvid u svjetske tržišne trendove i pokretače promjena u obje industrije.

Glavni dio konferencije činile su panel diskusije i sveobuhvatne prezentacije korisnih alata za proizvođače cementa.

U okviru predavanja, obezbijeđene su korisne informacije, kao i tehničke ekspertize o temama i novostima iz oblasti proizvoda i pristupa proizvodnji. Neizostavna tema svakako je bila i oblast alternativnih goriva, sa izlaganjima o mogućnostima, izazovima, ali i ograničenjima u korištenju istih.



Izvor: Refratechnik

## Cementarijada 2016

Od 19. do 22.05.2016 godine, održana je 26. Cementarijada, organizovana od strane fabrike cementa Titan Kosjerić (Srbija).

Pored domaćina, učešće su uzele uže sljedeće ekipe: Titan Usje (Makedonija), Lafarge Beočin (Srbija), CRH Popovac (Srbija) i Fabrika cementa Lukavac (BiH).

Ovogodišnje takmičenje je bilo organizovano u prelijepom ambijentu planine Zlatibor, a ekipe su snage odmjerile u 12 disciplina. Natjecanja su protekla u sportskom duhu i, što je najvažnije, bez povreda.

Sportašima Fabrike cementa Lukavac, koji su se sa ukupno osvojenih 5 prvi mesta (sportski ribolov, odbojka (m), odbojka (ž), pikado (m) i košarka) FCL doveli do pehara ukupnog pobjednika Cementarijade 2016, čestitamo na izvanrednim rezultatima! U pojedinačnom plasmanu, posebno su se istakle kolege: Poljić Mirsad sa osvojenim prvim mjestom u disciplini sportski ribolov i Memić Almir u disciplini pikado.

Druge mjesto ukupno je osvojila ekipa fabrike cementa CRH Popovac Srbija, treće mjesto je zauzela ekipa fabrike cementa Titan Kosjerić Srbija, dok je nagradu za »fair play« zaslужeno preuzeala ekipa fabrike cementa Titan Usje Makedonija.

Organizator sljedećih sportskih susreta radnika cementne industrije je Lafarge beočinska fabrika cementa.





## Rođendan Fabrike cementsa Lukavac

**S**ubota, 28. maj 2016. bio je rezervisan za proslavu rođendana FCL. Lijepo vrijeme nam je, kao i svake godine, bilo zagarantovano.

U pripremi ovogodišnjih sadržaja pomogli su nam naši „stari“, ali ovaj put i novi prijatelji. Njihove kreativne i zanimljive ideje omogućile su našim posjetiocima, a posebno djeci, još jedan zabavan dan u Fabrici cementsa Lukavac.

Uvijek zanimljiva sportska druženja privukla su veliki broj dječaka i djevojčica iz Fudbalskog kluba „Radnički“, te ženskih odbojkaških klubova „Smeč“ i „Lukavac“.



## Godina kulture Bosna i Hercegovina – Austrija 2016.

**2016.** godina je proglašena Godinom kulture Bosna i Hercegovina – Austrija. Cilj ovog projekta jeste da se da predstave obuhvatna savremena događanja u kulturi – austrijska u Bosni i Hercegovini i bosanskohercegovačka u Austriji – čime se doprinosi boljem razumijevanju jednih za druge i boljem razvoju naših već vrlo dobrih, bilateralnih odnosa na svim poljima. U tom smislu je Austrijska ambasada u saradnji sa lokalnim partnerima za Godinu kulture pripremila bogat i raznovrstan kulturni program koji se uz moto „Upoznajmo se bolje“ realizira na teritoriji cijele Bosne i Hercegovine.



Ambasador Republike Austrije u Bosni i Hercegovini, gospodin Martin Pammer, posjetio je Fabriku cementa Lukavac 7.3.2016. godine, kojom je prilikom Upravu FCL-a upoznao sa detaljima projekta.

Fabrika cementa Lukavac se sa zadovoljstvom uključila u ovu inicijativu, te je pružila važnu podršku Godini kulture Bosna i Hercegovina – Austrija i u svojstvu sponzora od početka godine do danas podržala tri kulturna projekta:

Međunarodnu i multidisciplinarnu naučnu konferenciju ‚Naša Bosna – ,Bečka škola‘ Mesta pamćenja, percepције, mostovi i prelamanja u odnosu Austrije–Bosne i Hercegovine, održanu 21. aprila 2016. na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu uz učešće domaćih i međunarodnih naučnika;

Sarajevske večeri muzike (SVEM, 9.-14.5.) u okviru kojih su nastup održali najbolji studenti Univerziteta za muziku i scenske umjetnosti Graz, te izvedena djela austrijskih savremenih kompozitora;

Dane arhitekture, svečano otvorene izložbom „Mladi arhitekti iz Beča“ 19. maja u sarajevskoj Vijećnici.



# PROSLAVIMO 15g. ČVRSTE VEZE!



**FCL**

FABRIKA CEMENTA LUKAVAC



[www.fclukavac.ba](http://www.fclukavac.ba)